

Е. П.

УЧЕНИЕТО

ЗА

КАРМАТА

ВТОРО ИЗДАНИЕ
ПРЕВЕЛ ОТ РУСКИ
ТЕОДОР ПОПОВ

СОФИЯ

Кооп. печатн. „Гутенберг“

1922.

П. Е.

УЧЕНИЕТО

ЗА

КАРМАТА

ВТОРО ИЗДАНИЕ
ПРЕВЕЛ ОТ РУСКИ
ТЕОДОР ПОПОВ

СОФИЯ

Кооп. печатн. „Гутенберг“

1922.

ПРЕДГОВОР.

Вжпросът за Кармата е свързан с тоя за свободата на човешката воля. На него сж посветени много трудове. Нема философска система от най-дълбоката древност до днес, която да го не засяга, а всички религии го поставят на първо място.

Вжпреки всичко това, обаче, за много още той е неразрешен.

Спекулативното посредничество на философията не удовлетворява никого, а грубият маниер на науката го отхвърля като ненаучен. Остава религията само да го разглежда, но понеже нейните официални представители днес не надминават по културата си и най-обикновения човек, интересът към него е почти загубен. Ето защо, той, както и много други подобни вжпроси, ще продължава да извиква мъчителни усилия за едно малцинство, и ще бжде неразрешен за мнозинството, до като не бжде разгледан в светлината на окултизма. Предлагания превод е само един кратък конспект на вжпроса, като посочва къде и как да се търси неговото разрешение.

Преводачът.

УЧЕНИЕТО ЗА КАРМАТА.

*Безпределността ужасна би станала,
Сърцето без мир — вечна тма,
Ако вас съдбата би приковала
Към „Колесницата“ с безжалостна ръка.*

*Но вам вериги не полагат,
Със воля ти си най-могъщ;
В света вечно никой не ще страда,
Иде съвършенство — цел на земний път
(„Светилото на Азия“ :проповед на Буда).*

На санскритски думата „Карма“ означава „действие“. Да живееш и да действуваш е едно и също. Целата вселена е една велика непрекъснатата деятелност, управляваща се от едни неизменни закони на справедливостта — **законите на Кармата***)

В мировото движение всичко е свързано, всичко се намира в **строга зависимост** и всичко се стреми към

*) По учението на индуската Ведантска религиозна философия, Вселената представлявала една разумна деятелност, изходяща от Единния Първоизточник (Parabrahman) Космическата деятелност се изравява в движение на различни сили и бързини; за проводник на движението служи мировата материя (Mulaprakriti), достъпна за несъвършените орждия на нашето съзнание само в своите най-плътни и груби съединения. В всичките полета на нашето съзнание — в всички направления — се твори вечно и непрестанно невидим за нас живот. Животът на минералите е скрит за нас, по причина, че Неговото проявление е толкова бавно, та се явява недостъпно за нашето наблюдение; животът пък в невидимите минове е също така скрит, понеже проявленията на този живот са в висша степен бързи и тънки и за това несхватими от нашите несъвършени сетива.

една цел. Всеяко действие в вселената е резултат на предшестващи причини, и в същото време е причина на последующи действия. Получава се една непрекъснатата верига от причини и действия, които, като общ резултат, дават живота на самата Вселенна. От тук и значението на Кармата се разбира като **закон на причинността**. По отношение на човека Кармата се явява като съвкупност на цялата негова деятелност. Всичко, което човек представлява от себе си сега, и всичко, което той ще представлява за в бъдеще, е резултат от деятелността му в миналото. По такъв начин единствения живот на човека не е нещо отделно или завършено. Той е плод на миналия, а в същото време зародиш на бъдещият такъв, и в тази верига от последователни превъплощения се продължава непрекъснатото битие на всяка човешка душа.

В живота няма скокове и няма случайности — всичко има своята причина. Всяка наша мисъл, всяко наше чувство и постъпка изхождат из миналото и влияят върху бъдещето. До като това минало и бъдеще е скрито за нас, до като ние гледаме на живота като на загадка, неподозирайки, че сами сме се създали, до тогава явленията в нашия живот ще ни се показват като случайно излезли из бездната на незнанията и срещнали нас в света. Тези нишки на човешката съдба се изтъкват от самия човек с безчислени нишки сплетени в неразбираема за нас сложност: една нишка изчезва от нашето съзнание, но тя не е изчезнала, а се скрила надолу, друга се появява внезапно, но това е все тази същата нишка, излезла от невидимата за нас страна на тъканта, и отново се явява на видимата и повърхнинна. Гледайки само на част от тъкан-

та, и от една нейна страна, нашето схзнение не е в схзстояние да схване всичката сложност на нейното сплитане.

Като причина от това се явява нашето незнание на духовните закони управляващи света. Схзщо такова невнание, каквото виждаме у дивака по отпошение на физическия мир. Пустнатата ракета, изтрел от оржжие или непонятните на вид произведени звуци, му се виждат чудни, защото той не знае законите по които те стават. За да престане да ги счита за „чудни“, нужно е да узнае законите на природата. Де знае схзщо и това, че законите сх неизменни. Схжвршено такива неизменни закони действуват и в невидимите за нас духовни мирове. До като не ги узнаем, ние ще стоим пред явленията на нашия живот, както дивакхт пред незайните сили в природата — неразбирайки, обвинявайки своята схдба, безсилно вхзмуцавайки се пред неразгадаемия „свинкс“, готов да погхгне този, който няма ключхт на неговата тайна. От неразбиране ние отдаваме на явленията в нашия живот названието схдба, случайност, чудо и пр., но тези думи почти нищо не схдхржат.

Само когато човек узнае, че схщите неизменни закони, които правят вхзможно изследването на физическата природа, управляват и неговия живот, и че тези закони установяват условията на неговите действия, но не му представят и самите действия, тогава чак ще се свхрши неговото безсилие, и той ще разбере, че може да ставе господар на своята схдба.

Всеки човек непрестанно твори своята схдба. В трите сфери на битието — умствената (менталното поле), чувствената (астралното поле), и физическата (земята), се схздават от човека нови сили, които и качествено и

количествено представляват от себе си резултат от неговите предишни действия, и сж сжщевременно и причини за неговото бждаще. Тези сили действуват не само върху него, но и върху неговата среда, постоянно видоизменявайки както самия него, така и средата. Изхождайки от своя център — човекът, тези сили се носят по всички направления и той е отговорен за всичко, което става в пределите на неговите влияния.

Положението, в което ние се намираме в всека дадена минута, се определя от строгите закони на справедливостта и никога не зависи от случайности. „Случайност“ е понятие сжздадено от невежи; в речника на мъдрецата нема такава дума.

Мъдрецът казва: „ако аз страдам сега, това произлиза от туй, че в миналото сжм престъпил закона. Аз сам сжм си виновен за свдите страдания и трябва спокойно да ги понасям“. Така говорят разбралите Законите на Кармата.

Независим дух, самоувереност, мъжество, търпение и кротост — ето неизбежните последствия от такива разбирания, проникващи в сърдцето и волята на човека.

Който първи път слуша да се говори за Кармата, и почне да разбира, че всичките му постъпки подлежат на сжщите неизменни закони, по които в природата денят се сменя с нощта, сжзнанието му отначало ще се измъчва — Кармата ще му се представи като един железен закон на Необходимостта. Но това мъчително сжстояние ще мине, когато на човека се изяснят законите, които управляват не формите, а сжщностите на явленията.

Той ще узнае, че макар законите и да сж навсекжде неизменни, но силите на невидимия мир, вследствие своята тжикост и деятелност вжи от пространството и времето, с които е скована физическата материя, подлежат на не-вжобразимо бжрзи движения и безконечно разнообразни сжчетания. Правейки разумен подбор в вжтрешния си живот (мислите и чувствата), човек ще се убеди, че може, работейки с успех даже в продължение на едно кратко вжплощение, да измени своята Карма. Узнал законите, той разбира, че тави работа престои нему, и че с своите сили и способности може да отпрати себе си по пжтя на бжрзото прогресиране.

Човек сам строи своя дом; той може да внесе в него „мерзост и запустение“, и в негова власт е сжщо да го преустрои до основите му и да го направи прекрасен.

Когато мисли, чувствува и се стреми, той като да работи над мека и пластична глина, която изменя и формира по свое желание; но тази глина е мегка само до като е в ржцете му — сформирана тя бжрже затвждява. Затова е казано: „погледнете, глината в огжня твждее и става на железо, но формата ѝ е дал сам гржичаржт. Човече, ти вчера беше господар, а днес вече това е твоя сждба“.

За да разберем смисгла на това изречение, трябва да сжпоставим два образа: човек живущ повседневно в подчинение на своите похоти и страсти, и спокойния мждрец, ясно сжзнаващ от кжде и за какво той иде, и да си представим в каква верига на робство се намира пжрвият, и как пжлна може да бжде свободата на втория.

Твърде сбитата тжкан, от която е съставена човешката Карма, така се преплита в различните му съществувания и е тжй сложна, щото изучаването Кармата е най-трудният въпрос.

Човек създава не само своя ум, своя характер, своите отношения към другите хора, но неговата индивидуална Карма влиза в състава на различни групи, раси, нации, семейства и преплитайки нишките на своята Карма в общата тжкан — на целото човечество — той носи върху себе си и колективната Карма на всека една от тези групи.

За да си изясним даже повърхностния смисъл на понятието за човешката Карма, необходимо е да я разделим на сложните три категории сили, от които се създава човешкия живот.

Тези три категории сили сж: мислите на човека, неговите емоции (чувства) и неговите постъпки.

Никжде човек не се явява тжй ясно определено създател на своята Карма, както в умствената област.

Посредством големата подвижност и тжнкост на умствените вирбации, мислителжт, съзнателно творящ свой умствен живот, може да работи с такава точност и увереност, както архитект, издигащ здание по начертания си предварително план. Всека нова мисъл прибави нова черта към издигащата се постройка — нито една от тех не пропада безследно. Групи от еднородни мисли, повтарящи се в течение на неколко живота, определят строя на ума, а тжй наречените вродени мисли и способности не сж нищо друго, освен резултат от умствена работа в миналото.

Знаяйки този закон, човек по пжтя на съзнателния избор на своите мисли, може да построи постепенно своя ум такжв, какжвто си го иска.

Смъртта не прекъсва тази работа. Освобождения от оковите на физическото тело човек по-лесно и повече асимилира всичките придобити от земния живот опити. С възвръщането си на земята човек носи с себе си всичките по-рано придобити мисли, които в загробния живот се преобръщат в наклонности и способности, в зависимост от които се създават и нови проводници у човека: нови мозъчни центрове и нервна система.

Ето защо е казано: „човекът е създаден чрез размишление; над каквото той размишлява в този си живот, на него ще се установи в следующия“.

По такъв начин се запазва безсмъртното съдържание на човешката душа, и ние напраздно оплакваме угасналите цивилизации и безвъзвратно погинали гении. Нищо не се губи, и работата на душата не изгубва нищо от придобитите опити възобновявайки се всеки път до степенята достигната в миналото прераждане *).

*) „Purusha“ — вътрешната същност на човека — обладава природата на желанията; каквито са неговите желания, такива ще му са и намеренията; каквито му са намеренията — такава ще му бъде и дейността; каквато му е дейността — такава ще му бъде и наградата... Този, който е превързан към колесницата на ражданията и смърта, придобива по пътя на дейността си предмети, към които неговата душа като техна причина е привързана. Достигайки последните резултати на своята дейност (в небето), които е събрал тука, той след заминаването си пак идва тука или там, където неговата дейност му определи мястото. Така този, в когото има желания, шестува от един свет в друг... Когато всичките желания, живущи в сърцето, бъдат изтръгнати за винаги, тогава смъртния става вече безсмъртен“.

Стремления и желания, създадени в едно прераждане, се превръщат в другото прераждане в способности; повтарящите се мисли — в наклонности; волевите импулси в деятелност; всевъзможните изпитания се капитализират като мъдрост, а страданията на душата в нейна съвест. Разнообразните добри възможности, представени на човека, но пропуснати по нехайство и незнание, ще се явят отново, но вече в друга форма — като неопределени влечения, като смътна тъга, която не е получила удивлетворение по две причини: силите които в миналото напразно са извикани към проявление (кармичното искане), вследствие бездействието не се доразвили, и случая, т. е. условията веднаж вече подобри — Кармата може да не се наложи.

Разпространеното убеждение, че средата създава нашия умствен строеж, произлиза от незнание истинските течения в нашия вътрешен живот. Не е средата, която създава умът на човека, а човек под въздействието на кармичните закони се устремява (при своето възлющение) в тази среда, която съответствува на неговите склонности. За доказателство на това служи факта, че хората в ранната си възраст резко се отличават от своята среда, у тях няма още нищо от украшающите ги, и ако са с силна воля, те изменят направлението на своята Карма, преминавайки в друга — по сродна с тях самите сре-

„Упанишадите и Ведите“ — свещени книги на индуската религия, съдържат духовните истини на тази религия, а „Пураните“ излагат приложението на религиозните учения към личния, семейния и общественния живот на индуса.

да. Те подпадат в неподходящи за тех среди по причина на това, че грешните им постъпки ги свързвали тясно с хората от тази среда. Макар и да са малко такива хора, те доказват, че не е средата, която създава нашия ум, а тава, че всеки се стреми към средата съответстваща на собственото му развитие. Такъв е закона: ние сами строим нашия ум; ако тази постройка е добра — ние се ползуваме от всичките ѝ преимущества, ако е лоша — сами изпитваме скръбта за лошите ѝ свойства. Нема нищо с по-голема заразителност от човешките мисли, защото ни една сила така лесно не се предава на другите, както нашите мисли. Зараждайки се в един ум, с силата на своята лекост и бързина на вибрации, несравнено по-бързи от тези на светлината и електричеството, те лесно се предават на окръжаващите. Мислите на един човек се предават на друг и мислите на последния на първия. Завързват се отношения, които свързват хората за добри или лоши цели, определящи и техните блага и роднини, приятели и неприятели. Ето защо едни хора ни обичат без всяка видима причина, а други същото ни ненавиждат повидимум незаслужено. Законът изведен от тука се свежда към следующето: мислите, действувщи в нас, създават нашия умствен и нравствен характер; благодарение на своите въздействия над другите, те (мислите) завързват кармичните нишки, с които хората ще бъдат свързани в последующите си превъплощения.

Втората категория сили, създаващи нашата Карма, са желанията. Те ни привличат към едни или други предмети на възкащия свет, образуват нашите страсти и определят мястото и състоянието на човека след смъртта в Камалока — Чистилището.

Желанията, т. е. вътрешните влечения на човека към външни предмети, го привличат в тази среда, гдето те могат да получат удовлетворение. Желанията за земни неща приковават душите ни към земята, възвишените желания я устремяват към небесата. Ето защо е казано: „Човек се ражда съобразно с своите желания“.

Желанията на човека определят неговото место при въплощението му. Ако са нечисти, невъздържани, зверски, те създават за него в новото му въплощение подходящо страстно тело (астрално), а това тело на страстите, желанията и пр., го устремява в такова семейство, в недрата на такава материя, кръвта на която може да даде подходящия материал за неговата физическа обвивка.

Нашите желания действуват на окръжаващите същото тѣй както и мислите — предават се на другите.

Но тѣй като в дадения цикъл на човешката еволюция, желанията ни сѣ по-силни от мислите, то и кармичните връзки, сплетена от желанията, свързват хората по-силно, отколкото връзките на мисълта.

Съединявайки ни по пътя на любовта и умразата, желанията ни създават нашите бъдещи врагове или другари, и те могат да ни съединят с такива хора, за завързването ни с които ние не подозираме.

Например, повод за такова завързване може да послужат дадения тласък към престъпление или убийство. Може да се случи щото много силния злобен порив на един човек, да повлияе на друг в такъв момент и в такава обстановка, които предразполагат към убийство. Биват такива вътрешни състояния, когато лостът на везните, колебающ се между доброто и злото, се намира в такова подвижно равновесие, че едно само подбуждение,

една само вибрация из невидимия психически мир, решават наклона на колебающите се везни към едната или другата страна. Такива решаващи тласащи за колебаещия се човек може да послужи силният порив от злоба, изхождаш из сърдцето на друг човек.

Първият се поддава на изкушение и убива. Създавателът пак на злобните мисли бива свързан в бъдещите прераждания на убиеца, даже и съвсем да не го е познавал по-рано. Вредата причинена от злобният порив на тогози, който извършил убийството, неминуемо се връща и на твореца на престъпните мисли.

Понекога, съвсем неочаквано и повидимому незаслужено, човек бива внезапно връхлетен от нещастие. Неговото низше съзнание не подозира, че източника на това нещастие са вредите причинени от неговите нечисти страсти към другите. Той се възмуцава, негодува към всека несправедливост, но това му негодувание изхожда из собственото му невежество, а неговата безсмъртна душа получава от това урок, който никога не забравя.

Нищо незаслужено не може да застави човека да страда. Недостатъкът от памет, необходима за нашето благо на низшето и средно стъпало на развитие, не погръчва да се приложи закона на справедливостта.

От казаното следва, че желанията ни създават нашето тело на чувства (астралното), и посредством него влияят при образуване на физическото в следното прераждане. Те определят местото при нешето раждане, и влияят върху избора на хората, с които ще бъдем свързани в бъдещето.

Третията категория сили, създаващи Кармата, са нашите постъпки. Те влияят сравнително малко върху чо-

вешката душа. За развитието на постъпките влияят техните мотиви, а не самите те. Постъпките представляват крайния резултат от мислите и желанията в миналите преждания.

Постъпките влияят върху човека косвенно, извиквайки в него нови мисли и желаня, но силата която зиде безсмъртната душа, изхожда из деятелността на ума, сърцето и волята, а не от вжикашните проявления на човека. Често повтаряните постъпки създават физическите привички, които могжщо влияят на условията при земното съществуване, и в същото време ограничават проявението на истинското Аз в земната сфера. Но физическите привички не преживеват едното вжплощение, — те се унищожават с смърта на физическото тело. Вжираса, обаче, съвжршено се изменя, когато ние почнем да изследваме тези последствия, които нашите постъпки оставят върху окръжающите. Пожелавайки благополучие или страдание на нашите ближни, постъпките ни ни свързват тжй, както мислите и желанията имащи влияние върху съдбата на тези хора. Ако в миналото ние сме причинили страдания на окръжающите ни, в бъдащето ще изпитваме не по-малко страдания, и обратното — ако сме действували за усиляване благосъстоънието на вжикашните условия на нашите ближни, кармичната отплата ще ни възнагради за това с добри условия в нашия земен живот. Тези условия — добри или лоши — ще унищожат за винаги резултатжт както на лошите така и на добрите ни постъпки. В двата случая последствията от нашите постъпки не зависят от техните мотиви.

До сега бежа разгледани три категории причини, които оставят последствия от една страна на своя тво-

рец, а от друга — на тези същества, които попадат в сферата на неговите влияния. Сега ще преминем към друг кармичен закон: *всека сила действа в своята собствена сфера*.

Ако човек посее семена в земята, той ще събере жътва само на земята. Той може да посее жито с лоши намерения, например, с мисълта да добие средства за лоши цели, но семето, посето от него, ще даде такава храна, каквато ако той сееше с мисълта да нахрани гладните сирачета. Мотивите, изразени чрез умствените, чувствените или духовни сили и техните последствия, могат да влияят само в сферата на мисълта, на чувствата или на духа — в зависимост от местото от където се инспирират. Но, когато мисълта или чувството преминава в постъпки, последната се отразява само в земната среда, и при това съвършено независимо от мотива. Ако човек съгради хубаво училище или болница за бедните, независимо от това с каква цел го въкри: дали от честолюбие, от желанието за похвала или награда, бедните, ползвайки се от неговото училище или болница, ще се чувствуват еднакво добре, както ако мотивът му е бил безкористен. Но за истинската същност на човека — за безсмъртната душа, разницата от мотивите ще се укаже твърде важна. В първия случай, когато мотивът е бил егоистичен, плодовете на неговата деятелност ще се проявят само на физическото поле, а душата му ще си остане неповлияна от това. В втория случай, когато мотивът му е бил безкористното стремление към доброто, този мотив облагородява душата и остава в нея новозреще от безсмъртие, защото добрите постъпки на душата са омиа семена, жътвата на които се извършва в

вечността. Добри, лоши или смесени мотиви на постъпки, се отразяват върху ума, сърцето и волята на човека, но последствията от постъпките, ако последните са извикали благосъстояние или радост за околните, ще бъдат еднакво благоприятни за самия човек, както, ако го е ръководил и самия мотив. Законите на Кармата са абсолютни: те отплащат за всичко сторено от човека, даже било то и невъобразимо дребно.

Грубият егоист ще се роди в благородни условия, ако той в миналото е съдействувал за благосъстоянието на околните. Но ако той, поставен в тези условия е доволен и щастлив, или мрачен и неудовлетворен, това зависи от друга кармична връзка, която събира всичките негови мотиви, излезли из дълбините на неговата душа и го отправя в нови условия. Може да се случи щото човек с прекрасна душа да се роди в най-неблагоприятни условия, ако той в миналото от свои небомислени постъпки е нанесъл беди на околните си. Ако той е с чисти и безкористни мотиви, ще премине търпеливо тези условия, които ще му дадат добър урок.

Законът по който всеки вид проявена енергия, се отразява в тази сфера, из която тя изхожда, има грамадно значение за развитието на човешката душа.

Физическата енергия, т. е. постъпките на човека пренасят земни блага или страдания в същия размер, в който те са повлияли тъй или иначе на другите, погасявайки се напълно от последствията те носят с себе си онези творчески сили, които събират съкровища за неговата безсмъртна душа. Човека можем да сравним с работник, който е излезъл на полето да работи в добро време, в лошо, в студ или горещина. Когато полето е

изорано и засето, работникът се връща у дома си, сменя дрехата и лега да си отдъхне. Когато той отиде пак на полето, за да събере жътвата, дрехата му ще бъде вече друга, но от това ни най-малко не зависи каква ще му бъде жътвата: човекът сам е сел и ако семето му е било мжршаво и жътвата му ще бъде такава. Временната му личност нищо не важи за крайният резултат на тази жътва.

Безразличните мотиви остават за душата без последствие; лошите задържат нейното развитие, добрите я обогатяват за винаги. Високите мотиви, имащи за цел изпълнението Волята само на Единния, нищо не желаещи за себе си водят човека към освобождение. Колкото по висок е източника, из който излиза вътрешната дейтелност на човека, толкова продължителни и мощни ще бъдат нейните последствия.

Когато пред съвестта на човек, знаещ Законите на Кармата, се яви стълкновение от различните задължения, които трябва да извърши и нему му е неясно как да постъпи, той се постаравя спокойно да се вдълбочи в всичките свои мотиви, очиствайки сърцето си от всичко егостично. Разбрал безкористния мотив и решил веднаж, той действа вече без колебание и без страх, знаейки, че и да постъпи неправилно, важно е самото подбуждение. Последствията могат да му докарат погрешки — той ги пренася търпеливо, като урок, който не ще се изглади от душата му никога.

Индийското учение различава три вида човешка Карма:

- 1) Зрела Карма — *Prarabdha karma*.
- 2) Скрита Карма — *Sanchita karma*.

3) Зараждающа се Карма—Kriyam na karma.

Зрелата Карма е готова вече за жжтвата и за това е неизбежна — неотменима. Свобода в избора за нейното преминаване е можала в миналото. Изборът е извжршен, в настоящето остава само да я изплати — нищо повече.

Причините, които зараждат непрекъснато нашите мисли, желания и постжпки, често биват тжй противоречиви, щото не позволяват на мислите ни да се осжществят. Сжществуват кармически заджлжения към известни нации или определени обществени групи, а при това други заджлжения изискват особенни условия при вжплощението. Следователно, в едно вжплощение човек може да погаси само част от своята Карма. Господарите на Карма избират тази част от всека индивидуална Карма, която може да бжде изплатена едновременно, и за тази цел отправят човешката душа в сжответната страна, раса, семейство, или обществена среда, която представлява най-подходящото условие за изплащането на тази част, която е извадена от сбора на общата. Сжединяват се заедно такива условия, при които могат да се проявят последствията на онези сжздадени от човека причини, които не влизат в противоречие една с друга, а се сжвпадат. Тези причини, зародени от човека в миналите вжплощения, определят:

1) Проджлжителността на неговия земен живот;

2) Особеностите на неговата физическа обвивка (на физическото тело) — нейните положителни и отрицателни свойства;

3) подбират родственниците, другарите, враговете и всички, с които човек ще дойде в съприкосновение;

4) обществените условия;

5) строежа на орждията на душата: мозжкт и нервната система, определящи ония предели, в които ще се проявяват силите на душата и

6) съединенията на всички създадени от кармичните причини радости и страдания, които могат да бъдат преживени от човека в течение на едно вжплщение.

В всичко това човек няма избор; неговият такъв е бил направен в миналото, когато той е сеял, сега остава да си събере жътвата.

Едни от проявленията на зрелата Карма представляват постжпки, които могат да се нарекат „неизбежни“.

Всека постжпка е крайното изражение на цел ред мисли и желания. Еднородните мисли и желания, групирайки се в течение на много прераждания в едно цело, създават душевното състояние, което може да се сравни с наситения разтвор в момента на кристализацията. Както само една ничтожна частица от веществото е достатжна, за да се извърши кристализирането, тъй също достатжно е само едно легко въздействие отвжн или из вжтре (една последня мисл), за да се проявят еднородните мисли в постжпки. Ако тези мисли съ зли и отжстители, явява се момент, когато при легк тласък само човек отива до престжпление. Или обратно — ако умжт му е вибрирал постоянно с безкористни мисли отправени в

помощ на ближните, настава момент, когато тези мисли се кристализират в акт на героизъм. Ако при това човек не успее да обмисли своята постъпка, а това е почти винаги така при такова неустойчиво вътрешно състояние, е ли неговата постъпка престъпна или героична, сам човек идва в изумление: „не разбирам как съм могъл да извърша това!“ От това следва, че нашите скрити мисли направляват съвършено верно нашата воля и моментът на проявлението ѝ не е далече — не е въпрос на времето. Но ако създателят на мисли успее да обмисли, свобода на избора е възможна. Той може да противопостави на тази закоренела мисъл нова, и настойчиво повтаряйки последната да измести първата. В това явление ние имаме ключът за разрешението на трудния проблем за свободата на волята и предопределението. Чрез свободната си воля човек си създава ония ограничения, които нарича своя съдба.

Той ограничава себе си с своите мисли в миналото с неосъществими възможности, погрешни предположения или неразумни постъпки. Той е свързан с своите забравени желания, и скован от греховете на миналите си дни. И все пак — той е свободен. Създал своето минало, което държи в окови неговото настояще, той може да работи, и вътре в собствено-създадения си затвор може да обезпечи свободното си бъдеще. Когато силния узнае, че е вече свободен, оковите му ще паднат сами по себе си. Но за обикновения човек, за когото знанието не е един могъщ поток от светлина, а ту избухваща, ту изгасваща искрица, освобождението се вдига за в далечното бъдеще. За него преди всичко е необходимо да съзнае, че той страда по

настоящем само за това, защото е грешил в миналото, и че всичките ограничения, които го свързват, сж създадени от него.

От тези два полюса — свободната воля и предопределението, произлизат всичките сложни комбинации на свободата и необходимостта, върху които е построена целата драма на човешките борби.

Създадените чрез свободната воля мисли и желания, повтаряйки се много пъти, се обръщат в привички, привичките ограничават волята и се превръщат в краен резултат на автоматични действия — механизирват се. Идва момент, когато съвестта заговоря, че тази привичка не е добра. Тогава човек почва да руши лошата привичка, създавайки мисли от противоположен характер.

След много усилия издълбава се ново корито, новите мисли вземат върх и — изгубената свобода наново се добива. За съжаление, обаче, това става за да се изковат чрез волята нови вериги.

По такъв начин нашите собствени мисли и желания създават постепенно свойствата на нашия мозък и на нервната ни система, а това последното се явява като едно от най-силните ограничения свободата на нашата воля.

Често повтаряните мисли стават автоматични, създаващи у нас предразсъдъците — лични и национални. Ние живеем с тях даже и неподозирайки, че това сж стени изградени с собствените ни ръце, които закриват пред нас светлите хоризонти на Истината.

Друг вид „зрела“ Камара се проявява в минути на тжй наречените „внезапни обръщения“. Нечистите мисли и желания от миналото образуват около нашето *Ego* нещо

като груба обвивка, която ни държи в плен. Този плен може да просъществува в продължение на няколко прераждания.

В това време безсмъртната душа, събирайки опити, успева много нещо да научи и придобива някои висши качества, но те ще останат за дълго скрити под тази груба обвивка на съзнанието.

Необходим е един силен тласък, който се явява обикновено или от някои добри книги, от некоя вдъхновена реч или от ярки подвизи, за да се разкъса обвивката, да се разруши тази кора и освободи душата. В човешката история сж записани не малко такива случаи на „внезапни обръщания“.

Скритата Карма. Всека причина се стреми да произведе своето действие непосредствено. За да се осъществи, обаче, това стремление пречи средата. Този същият закон се отнася и за причините създавани от човека. Ако нашите мисли сж хомогенни, ако не стоят в вътрешно противоречие, и не се сблъскват постоянно с съпротивлението на средата, биха се проявили непосредствено. Но нашите мисли, желания и постъпки си противоречат едни на други така силно, че само малко от последствията, породени от тях, могат да се проявят. Останалите ще чакат своя ред. По такъв начин, с течение на вековете, ние натрупваме цели планини от причини, които не могат да се проявят като резултат дълго време, и ние постоянно живеем под двойното влияние на съвкупната си Карма: едната се проявява, а другата седи в сенка и чака удобни условия за проявление.

От това може да се извлече положението, че „скритата Карма може да се пренася от едно въплъщение в

друго, оставяйки си погребена, за да се оживи и дад своя плод — подобно на зхрилата, находящи се в егие петските саркофази, — само когато се явят всички необходими за това условия.

От психологическа гледна точка „скритата“ Карма може да се разгледа като наклонности, идящи от миналото — унаследени наклонности и навици. В противоположност на „зрелата“, „скритата“ Карма подлежи на изменение. Нашите наклонности могат да бждат усилени, отслабени или отправени по ново направление или пжк сжвсем унищожени, в зависимост от вътрешните сили, които работят за сжзидването на нашия характер. В борбата с лошите наклонности, даже и при неудача, прави се крачка напред, понеже сжиротивлението към лошото унищожавя част от лощата енергия, влизаща в сжстава на нашата Карма.

Зараждающата се Карма се сжздава непрестанно от нашите мисли, желания и постжпки. Това е сеидбата, на която плодовете ще пожжем в бждацето. Тази именно Карма представлява от себе си сжзидващата сила у човека.

Сжзнателно строящия своя характер е длжжен да владее своите мисли, да бжде господар на своите желаня и да направлява своите постжпки. Действувайки така той сам си сжздава доброто бждаце. Това е труд достжпен само на узрелите (просветените) души, на обладаващите силна воля, и такава само воля може да унищожжи лощата Карма, да я изгори в огъня на вътрешните борби. Редом с това силният в волево отношение човек може да приведе в действие и своята „скрита“ Карма, да изплати в неколко само въплощения длжжт, който

иначе ще го повржица на земята за ликвидация безчислено много пжти. Знаюцият този закон може да се освободи твжрде скоро — но не твжрде лесно. Познанието на тези закони ни дава криле, с които ние можем да литнем в сферите на безграничната свобода.

Преди да проджлжа по-нататжк, необходимо е да напомня, че не добре разбралия закона за Кармата може да дойде до сжвсем неверни изводи.

Криво разбралите този закон хора, могат да отидат до безразличие и сухост в мислите — „веднаж човек заслужил трудното си положение, не следва да му се помогне“.

Такива разсжждения показват само невежеството на хората за закона на Висшата Справедливост.

Веднаж човек изпречил се пред вашия пжт и вие сте в сжстояние да му помогнете, знайте, че тази възможност се предявява от кармичния джлг, но вече не негов, а **ваш**.

Своя той изплаща чрез страдание, а вашия вие ще изплатите като му помогнете. Пропуснали случая да му помогнете, вие пропущате да изплатите и своя джлг.

От всичко казано до тука изпжква следния труден вжпрос: ако душата е длжжна да се вжплощава до тогас, до когато не изплати всичките свои кармични заджления, и от друга страна, благодарение постоянно вжзникващите мисли и желания, не престава да се заражда нова Карма, не се ли явява от това пжлжната невжзможност да се освободи човек от властта на Кармата?

Не се ли изгубва всека надежда за придобиване на свободата?

Оржжието на човешкото спасение е неговата воля. Докато волята у човека е неразвита, до тогава той ще бжде под робството на предопределението. Той е осжден да се движи по една „равнодействующа“ линия*). Това робство се свършва с развитието на съзнателната воля, защото само тя може да въвежда в всеко време нови величини в „уравнението“ на неговия живот. До когато волята се направлява от непросветения разум, до тогава нейните цели ще бждат временните явления. Когато, обаче, разумът прониква все по-дълбоко в същността на явленията, достигне мъдростта и познае, че временните явления ни се явяват само като средства за постижение на вечното, тогава просветената воля на човека ще го поведе към осъществяването на истините и ще го освободи. По такъв начин всичките тѣй различни и трудни проблеми за свободата на волята и за предопределението ще бждат решени всеки за своето место.

Неизбежната съдба държи в робство всеки, който не проявява съзнателна воля. Относителна свобода съществува за този, който е развил волята си до известна степен, и най-после пълната свобода е за този, който е познал Истината. Само позналия Истината е в сила да унищожи своята Карма, превръщайки я в пепел и

*) Човешката съдба представлява от себе си нещо като равнодействующа, получена от силите, които човек е създал в миналото и тези които той сега твори. Ако човек не прояви своята воля за съзнателен живот — неговият такъв ще се движи по тази равнодействующа.

отвобождавайки себе си от оковите, които му сж се по-казвали като вечни.

Що е това прочее освобождающа Истина? „Истината, — казва един от великите философи на Индия, — може да бжде изразена по два начина: чрез *Brahman* — Абсолютното, Единното, Истинното. Вечноменящата се Вселенна е не реална, — нейното сжществуване е относително. И чрез човека, които по своята сжщност е божетвен“.

Волята на Единния е изразена в законите на Кармата. Целта на човешката еволюция е пълното проявяване божествените свойства на човека — отжждествяването неговата воля с Волята на Единния. Когато човек осжществи това единение в себе си, часжт на неговото възкресение е ударил. Такжв е крайният смисжл на ученията на всичките велики човешки Учители.

Движението на човека напред към освобождение е възможно благодарение на железните закони на кармата. Всяко сжзнателно проявление на човешката воля води към изменение на неговия живот, но не въпреки, а благодарение на закона. Ако Вселенната не се управляваше от неизминни закони, ако не би било верно, че всяка причина произвежда действие от сжщия род, как би могжл да се развие самия живот? Закони — навсякжде и в всичко, произвол никжде няма.

Оттука виждаме, че воля просветена от мъдростта може да ни освободи само благодарение законите на причинността — на Кармата. Но в такжв случай нас ни свързва нещо друго, не самата Карма. Кармата — това е само колелето на причините и действията, колелето което се тжркавя безпирно от началото до края на Вселенната.

Веригите, които ни приковават към тази колесница, сж нашите желания. Искаме ли да отрежем нишките, които ни привързват към нея, длжжни сме да изменим нашите желания. Но да изменим желаниято си е възможно само тогава, когато изкореним от себе си чувството на себичност и егоизъм, които ни отделят от останалия свят. Да се желе само това, което е вътре в нас. Познавам ли, че в нас сж сщностите на всички неща, защото и Аз и всичко останало сж само части от Единото — желанията трябва да се видоизменят а заедно с това ще се разпадат и нашите вериги.

Желанията ни заслепяват. Те ни въвеждат в забъркания лабиринт на времето и пространството, където всеко нещо ни се вижда отделно от другите, когато в действителност Вселенната е проявление на Единната Воля. Следователно, по самата си сщност всичко представлява едно единство. До когато пред очите на човка стои завесата на илюзиите, до когато той върви в незнание, желанието е необходимо, като един могщ лост за развитието на всичките сили положени в него. Отделения от останалия свят, затворения в егоизма си човек, по пътя на безчислените стжлкновения с обективния свят, по пътя на опита и страданията, развива се като индивид, като самосжзнал се център на живота. Без желания не би нмало борби, движение следователно, следователно, не би имало и развитие а застои.

За да се прогресира, необходимо е да бждем действеещи, защото само действителността проявява всичко, което лежи скрито в сщността на нещата.

Как да се реши това наглед противоречие ?

За болшинството хора в личните желания се корени подбудителната причина към дейност, и изкоренявайки у тях желанието, ние убивиме и всяка дейност.

А при това великия урок, даден от най-великия между мъдреците на Индия, Блаженный Кришна, се отнася не за отшелниците и не за учените, а е за бореца на житейското полесрджение — *Arguna* който се е стремил по възможност да изпълни най-добре своя длг. „Без привързаност действуй винаги, за да вършиш своя длг, понеже само като действува така, без привързаност човек достига Великото“. (*Chagavad-gita* III 19).

Не в постъпките и в желанията, не и в действията, а в влеченията на нашата душа към нейните плодове е скрита свързваща нас сила, Ние действуваме с цел да се ползуваме от плодовете на нашата дейност. Душата очаква и природата е длжна да я удовлетвори, душата проси — природата дава

Плодовете на душата сж свързани с целата ѝ дейност, и тази невидима нишка, тази връзка между душата и нейните плодове сж желанията. Когато ние обрежем всичките нишки, привързващи ни към плодовете на нашата деятелност, душата ни ще се освободи и Кармата не ще има вече власт над нея.

Кое може да ни помогне да се освободим? Незнанието ни че сме едно с всичко, ражда егоизма. а този последния — желанията. Но незнанието ни постепенно ще се намалява с разширяване сжзнанието ни чрез вътрешно растене.

Вътрешното растене не е нещо друго, освем постепенно освобождаване божественната сжщност, дълбоко

скрита под всяка създадена форма. В това развиване божествената същност е и смисъла на човешката еволюция.

Верното понятие „еволюция“ — (разкриване) е необходимия резултат от „инволюцията“ — скриване) посредством която Единната Всемирна Същност, тайнствено се е скривала в недрата на материята все по-дълбоко и по-дълбоко, до като дошло нейното последно проявление — физическия свет. Мъдрецът, достигнал пълнотата на познанието, знае, че цялата вселена е велика съвкупност на деятельности, които се управляват от абсолютно справедливи закони и че неговата собствена дейност, трябва да бъде в пълна хармония с дейността на хармонията.

За придобиване на мъдрост, необходимо е да се съзнае, че законите на нишия живот трябва да дойдат в съгласие с мировите закони — иначе казано с волята на Единния. Когато разберем, т. е. се просветим, ще ни стане ясно, че необходима е дейността, но дейност воляща не към разединение, а към единство. Егоизмът е бил необходим, когато сме живели в тъмнина и не знаели смисъла на живота. С течение на времето, обаче, той става зло, пречашо за развитието на божествена същност. Следователно, дейността ни трябва да бъде безкористна, неегоистична и без влечение към нейните плодове. Това безкористие се изисква от човека, желаещ да се освободи, да изгори своята Карма, не като морално изискване, а като една неизбежна и доказана необходимост. И това е единствения път, по който може да се добие душевен мир, защото не е друго, освен желанието, което поражда всичките ни земни бедствия и скърби. Само очистилите сърцата си от егоизма, могат да достигнат единение с другите същества.

Но как да сжединим чистотата на сърдцето, с отсъствието на желанияра в дейността ни, необходима за растежето?

За постигането на тази цел има два пътя, „две пътя“, както те са изразени в индийската мистика. Пътеката на мъдростта на абстрактното познание, за едно малцинство, и пътеката на благочестието, на религиозното чувство, за всички останали, Двата тези пътя са ясно изказани от Блажания Кришна в *Bhagavad-Gitā*, XII 2—7.

На първата пътека мъдрецът достига самоотречението, унищожавайки в себе си желанията за отделния живот, и признавайки законите на общата мирова хармония, която е тождествена с волята на Единния. На втората пътека се достига така също самоотречение от любовта към олицетворения Идеал, в който се е осъществила вече волята на Единнаго.

Двата тези пътя водят към една и съща цел. Самоотвержената дейност, без мисълта за себе извикват вътрешният растеж на човека; безкористието очиства неговото сърдце. По такъв начин се осъществява двойната цел на праведния живот: дейността и отсъствието на желанията, които се показваха като несъвместими.

Велика помощ получава следващия път от верното разбиране за Кармата. Знающия закона не говори за „добра или лоша съдба“. Той знае, че кармата се явява като Воля на Единния в действията на човека, и по тази причина ние не трябва да я следваме, нито да се боим от нея.

Ако Кармата, водеща ни неуклонно и властно към крайния резултат на живота, ни заставя да изпитваме често болки и страдания, имащия вера човек не стине от

тяжестта на тези страдания, а ги приема търпеливо и пренася безропотно. Той знае, че те се извършват по закона на справедливостта и са необходими, за да се погаси едно, макар и мако зло, и още, че от друга страна всяко негово добро усилие дава добри последствия. Мъдрецът знае, освен това, че всеко зло е нарушение на мировата хармония, и че неизменния смисъл на Кармата изисква съблюдене на пълното единство в света на материята и духа. В очите на мъдрецът всеко действие отправено, за да се ограничи живото съществуване в неговото развитие — е зло, а всеко действие, помагачо на живото съществуване да развие скритата в него божествена същност — е добро. Той знае, че съществува в него една Реалност, в която всичко е преходяща сенка, и знае, че човек е длъжен да осъществи в себе си съвнателното единение с тази Реалност. Човек е страдал и стана още в страданията, защото пред неговите очи стои булото на илюзиите. Неговата божественост ще се открие само тогава, когато той разкъса това було и се освободи от оковите на Кармата. Която сам си е изковал. Безкористната деятелност, заменила нашите лични интереси с общите такива, ни води постепенно към ождествяване на нашето Аз с всичко и към освобождение.

Този път на очищение от егоизма носи на санскритски названието „*Karma Yoga*“ от *Karma* — деятелност и *Yoga* — единение. Той води еднакво и към очищение на сърцето, ако „човек върви по пътеката на „Мъдростта“ или по тази на „Елагочестието“, и изисква, защото човек охотно да изпълнява своя длъг, в който се състои и неговата Карма. Такова безропотно и радостно изпълнение на длъга — изразено чрез безкористната дея-

телност — е единствения ключ на придобиване щастие на земята. То успокоява и укрепва нашия дух, отстранява най-мжчителната от всички тревоги — мисълта за себе.

Само в спокойния дух се разкрива Истината. Тя се отразява в неговите глбини, както небесата в светлата повърхнина на тихите езърни води.

К р а й.

